



Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

CHRISTIAN SPANGEN

SLEKTEN HERAMB
I DANMARK



HAMAR 1954

CHRISTIAN SPANGEN

SLEKTEN HERAMB
I DANMARK



HAMAR 1954

Herre-Am («Heramb», Herr-Am) i Ringsaker er en av de 4—5 nåværende gårder, som utgjorde det opprinnelige Am. Her var i Middelalderen også en høgendeskirke, og herren på Am har vel hatt sin huskapellan boende på det nærliggende Presterud. Det er ikke levnet noen spor etter de herrer, som må ha residert på Am. Det vites for så vidt ikke om forstavel- sen «herre» bare kan henspille på at gården kan ha tilhørt et adelig gods kompleks. I slutten av 1600-tallet ble Herr-Am redusert til et slags underbruk under lagmannsgården Rør, der det 23/4 1694 var skifte etter sersjant *Ole Frederiksen* mellom hans enke *Sidsel Jørgensdtr. Leene* og deres 4 barn. Det er blitt antydnet at den senere Herambslekt skulle stamme fra Ole og Sidsel, men undersøkelser på dette felt har ikke bekreftet noen sammenheng. Eldste sønn løytnant Frederik Hedemark bodde 1723 på Herr-Am.

Den mulighet står forsåvidt åpen at slekten Herambs stamforeldre, *Johannes Olsen Heramb* (ca. 1698—1750) eller hans hustru *Gjøa Gulbrandsdatter* kan være datterbarn av Ole og Sidsel. Det har ikke vært anledning til særlige undersøkelser av det spørsmål.

Professor Francis Bull har understreket den uoverskuelige mengde dansk-norske slektsforbindelser både i foreningstiden og senere og har gjort det klart at det norske innslag i danske slekter sannsynligvis er ennå sterkere enn det danske innslag i norske. Han finner det rimelig at det ikke innenfor bondeslekter kan regnes med noe større tilførsel av ikke-norsk blod, og det er jo så at bøndene i forholdenes medfør danner det minst mobile befolkningslag. Man skal imidlertid være meget forsiktig med å stille opp noen lov og trekke for raske generelle slutninger. «Rotekte» norske bondeslekter må delvis søke sine for-

fedre blant jyske småadelsmenn, og på den annen side er norske bondegutter blitt stamfedre for danske embeds-, offisers- og borgerlekter.

Slekten Heramb i Danmark kan tjene som et eksempel på en norsk bondeslekt som forlot plogen og grep sverdet. Også i dette tilfelle er reservasjoner på sin plass. Slekten kan ikke følges lenger tilbake enn til nevnte *Johannes Olsen Heramb* som 3/1 1735 ved auksjon kjøpte 1½ skpd. i Herr-Am av Christiania Communitet, men det er all grunn til å tro at han var norsk av fødsel og slekt. Den siste av hans etterkommere på gården var hans sønnesønns sønn, som solgte den, og en ny slekt (for øvrig en gren av den meget tallrike Tolstadslekten fra Vågå) flyttet inn og tok navn etter gården. Den danske slekt Heramb er for så vidt bare en forgrening av den eldre Ringsakerslekt Heramb, som fremdeles har representanter her i landet.

Blant flere barn hadde Johannes Olsen Heramb og Gjøa Gulbrandsdtr. sønnen *Gulbrand Johannessen Heramb* (ca. 1730—1813) som overtok farsgården. Han hadde i ekteskap med *Eli Thoresdtr. Røhr* flere barn. Deres sønn *Johannes Gulbrandsen Heramb* (d. 1/9 1826) ble gårdbruker, men ikke mindre enn tre av hans brødre gikk den militære vei og ble offiserer. Den yngste av disse, *Thore Heramb*, f. 1781, ble som underoffiser ved Oplandske Dragonregiment beordret til Veterinærskolen i København. Etter dimisjon derfra ble han 1806 kornett ved regimentet, men døde som premierløytnant allerede 1813 av «brystsvakhet». Tradisjonen vil vite at ulykkelig kjærlighet skulle være den underliggende årsak til hans tidlige død, og det ene utelukker som bekjent ikke det annet.

To eldre brødre av løytnant Thore Heramb var offiserer ved Københavns garnison. Den eldste av dem var *Lars Gulbrandsen Heramb*, og hans datter, *Eline Birgitte Heramb*, gift *Bojsen*, nedskrev sine minner fra barneårene «Hvad jeg oplevede indtil mit 15de Aar». Hun forteller her om sin far: «Han var født paa en Gaard oppe i Gudbrandsdalen(!), der hed Heramb, og han selv hed Lars Gudbrand Heramb. Som anden Søn, der i Norge

kun faar lidet eller intet, da den ældste arver Gaarden med alt, blev han sat i Købmandslære i Christiania. Dette Liv huede ham imidlertid ikke, og han flygtede, uden sine Forældres Vidende, til København, fremstillede sig for Frederik VI, der var en stor Soldaterven, med saadan Raskhed og Lige fremhed og bad om at maatte blive Militær, saa denne ikke alene sørgede for hans undervisning, men beholdt ham ved sit eget Regiment i 20 Aar — altid i stor Yndest. Som Lieutenant fremstillede han sig for sine Forældre, fik ikke alene Tilgivelse, men en Broder med sig til København, der ogsaa blev Militær og døde som Oberst i København, uden at have forladt Danmark ved Adskillelsen fra Norge.»

Fremstillingen er akkurat så romantisert at Herr-Am måtte anbringes i Gudbrandsdalen. Av en eller annen grunn er dette landskap blitt det norske av alt norsk, og det sier ikke så ganske lite.

Lars Gulbrandsen Heramb var født 1773, ble 1801 sek.løytnant, 1804 karakt. pr.Int., 2 år senere virkelig pr.Int. og endelig 1809 regimentskvartermester med kapteins rang ved «H. M. Kongens Regiment», hvis formelle regimentsjef var kongen personlig. Ved samme regiments 3. bataljon var hans bror *Niels Heramb* kaptein og sjef for jegerkompaniet.

I sin offisertid i København skal Lars Heramb ha stått fadder til den senere store latiner, professor Johan Nicolai Madvig.

Underfoged i København, underrettsprokurator Anders Grønlund førte et gjestfritt hus, hvor mange kjente menn vanket. Løytnant Peter Willemoes, sjøhelten, var en av dem. Han skal ha svermet for Grønlunds datter Nelly, som imidlertid døde ung. En annen av husets venner var daværende kansellisekretær Wilhelm Frimann Koren Christie, den senere Eidsvollsmann og stortingspresident.

Christie var som privatmann ingen kostforakter, men tok for seg av livets goder. Uten smålige hensyn til helsen spiste og drakk han godt, og mens han vanket i det Grønlundske hjem og svermet for datteren Jane (Ursula Christiane), fikk han med Karen Marie Berg to sønner, født 1806 og 1808, som han senere

lyste i kuld og kjønn. Madame Grønlund skal ha gjort hva hun kunne for å forpurre en forbindelse mellom datteren og kansellisekretæren. Christie sies å ha sondert terrenget ved rent generelt å spørre jomfru Grønlund hvordan hun ville stille seg til en frier med to uekte barn, og Jane skal ha svart at ekteskap for henne i så fall var utenkelig. Fra Christies side var følelsene overfor Jane oppriktige nok, «min sandeste Inclination» benevner han henne mange år senere.¹⁾ Det lar seg neppe blankt avvise at jomfru Grønlunds avslag på det forsiktige frieri kan ha bidratt sitt til at Christie fant stillingen uholdbar og søkte sorenskriveri i Norge.²⁾

Underfoged Grønlunds hustru, *Malle Birgitte Aistrup*, var datter av en rik bryggerieier i København, og Grønlund overtok bryggeriet. Det var derfor et godt parti kaptein Lars G. Heramb gjorde da han ble gift med Ursula Christiane Grønlund. Han tok 3/6 1811 avskjed som offiser og ble overbestyrer og magasinforvalter ved fattigvesenet på Kongsberg. Han fikk samtidig tittel og rang som justisråd.

Heramb's nye stilling var godt avlønnet, men han kom ufor skylt i kasseangel. Han reiste 1819 til Danmark for å søke hjelp hos slekten, men uten resultat. Imidlertid ble han sittende i sin stilling. Familien flyttet 1822 til Danmark, og det var meningen at Heramb skulle flytte etter. Det gikk ikke slik, Heramb døde på Kongsberg 23/1 1823 og ligger begravet der.

Under Christies opphold på stortinget i 1815 møttes han med ekteparet Heramb i Christiania, og da fru Heramb etter mannens død reiste til Norge for å få ordnet opp i sakene, var det muligens også i håp om å treffe Christie og nyte godt av hans bistand. Reisen brakte ingen resultater, og skuffet og nedbrutt vendte fru Heramb tilbake til Danmark. Her oppnådde hun en liten enkepensjon og dessuten en personlig pensjon av kong Frederiks kasse.

¹⁾ Stiftsamtmann Christies Dagbog. Hist. Tidsskrift IV r. 1. b. Fru Elin Bojsens optegnelser. Hist. Tidsskrift IV rekke 3. bind.

²⁾ Halvdan Koht avviser i sin Christie-biografi i Biogr. Leksikon tanken på at forholdet til jomfru Grønlund har influert på Christies beslutning om å søke embete i Norge.

Justisråd Lars G. Heramb (f. 1773, døpt i Ringsaker 6/6, død på Kongsberg 23/1 1823) og Ursula Christiane Grønlund (f. 9/7 1789, døpt 30/7 i Nicolai kirke i København, død 1831) hadde disse barn:

1. *Eline Birgitte Heramb*, f. på Kongsberg 27/7 1813, død i Stege 24/5 1871, g. i København 12/11 1834 med sokneprest til Stege, Frederik Engelhard Boisen, f. 11/2 1808, død 17/9 1882, sønn av biskop Peter Outzen Boisen i dennes annet ekteskap med Anna Nannestad. — Blant barna var Mix (Marie Elisabeth) Anker på Sagatun og Ida Konow på Tjerne.
3. *Ida Theresia Heramb*, f. 1818, død 2/3 1841
og
2. *Thor Johan Christian Heramb*, f. på Kongsberg 27/2 1816, student København 1834, cand. theol. 19/1 1840 med laud, innfødsrett 14/4 1841, inspektør og adjunkt ved Frederiksbergs Lærde Skole og fra 1844 Sokneprest til Taagerup og Thorslunde menigheter, til hvilke hans tidligere elev baron J. Bertouch-Lehn hadde kallsretten. Fra 1848 til sin død 18/8 1858 var han sokneprest til Errindlev og Olstrup sokn på Lolland.

Han ektet 15/7 1841 i København Sara Ernestine Mariane von Ditten, f. på Kongsberg 19/2 1818, død 29/9 1887, datter av bokholder ved fattigvesenet Ernst Hans v. Ditten og Marie v. Meitzner. — Barn:

- a. *Poul Gulbrand Heramb*, f. 1842, død 1844.
- b. *Thor Gulbrand Heramb*, f. 1/11 1843, død 22/6 1907, student 1863 fra Herlufsholm, medisinsk eksamen 1871, praktiserte fra 1878 i Naskov på Lolland, g. 1° 1/10 1875 i Fredericia med Frederikke («Frida») Mathea Margrethe Møller, f. 15/5 1857, død 5/9 1880, datter av telegrafbestyrer Gabriel Møller og Marie Adeleide Bering, g. 2° 2/2 1883 i St. Johannes kirke, København, med Alfride Kirstine Bruun, f. 18/6 1848 i Hemmet, Ribe stift, datter av sokneprest Hans Herman Bruun og Jacobine Frederikke Wesenberg. — Barn:

- 1) Thor Johan Christian Gulbrand Heramb, f. 3/1 1877, død 1/3 1934, kontorsjef.
- 2) Hans Jørgen Heramb, f. 20/5 1878, død 3/4 1879.
- 3) Marie Heramb, f. 20/4 1880, død 12/5 1942, forstander-
inne for «Prindsesse Helenes Børnehjem».
- 4) Sara Theodora Johanne Heramb, f. 16/4 1884, assi-
stent i Statsanstalten for Livsforsikring.
- 5) Herman Heramb, f. 1/11 1885, død 4/5 1917, lege, g.
9/10 1915 med Karen Lemming, f. 19/12 1890. — Dat-
ter: Else Marie Ida Heramb, f. 6/12 1916, g. 9/11 1938
med maleren og grafikeren Povl Christensen.
- 6) Ida Louise Heramb, f. 27/6 1891, g. 21/10 1914 med
proprietær Peter Chr. Justesen, f. 4/9 1876.
- c. Anna Ida Marie Heramb, f. 27/4 1845, g. 15/8 1870 med
proprietær Chr. Krøldrup, f. 1847, død 1907.
- d. Sara Christiane Birgitte Heramb, f. 15/4 1847, død 19/6
1921, g. 1878 med billedhuggeren Carl V. D. Rohl-Smith,
f. 1848, død 1900.
- e. Juliane Caroline Heramb, f. 28/3 1849, g. 26/7 1873 med
proprietær Frederik Chr. Suhr.
- f. Louise Hansine Christine Heramb, f. 15/2 1851, g. 25/5
1877 med overdirektør Emil Lautrup.
- g. Marie Ursula Eline Heramb, f. 24/2 1853, g. 16/12 1879
med bokholder Carl Bilsted, f. 1847, død 1916.
- h. Poul Gulbrand Heramb, f. 14/11 1854, død 21/10 1888.

Mens den gren av slekten Heramb i Danmark som stammer fra justisråden nå er utdødd i mannslinjen, lever i beste velgående en annen linje som stammer fra hans yngre bror, major Niels Heramb.¹⁾

Niels Heramb var født på Ringsaker 17/3 1779, ble fenrik ved Norske Livregiment, sek.lnt. 1803, pr.lnt. 1806, fra 1812 med kapteins karakter. I militærkalenderen for 1811 er han oppført som kaptein og kompanisjef ved Kongens regiment. Han ble 1816

¹⁾ En familie Heramb, hvortil hører skuespillerinnen fru Eva Heramb, nedstammer ikke fra disse to brødre. Det særpregede navn tyder på en forbindelse med Ringsakergården.

stabskaptein, 1825 kompanisjef, ble 1830 karakterisert major og ble fra 30/7 1835 virkelig major.

Kaptein Niels Heramb ble 14/4 1813 i Gjestelev kirke viet til Vibeke Adolfine Sehested, f. 9/3 1789, død i København 2/6 1873, datter av major Frederik Jørgen Sehested til Nordskov og Anne Marie Fabritius de Tengnagel. Major Sehesteds tippldefar, hr. Mogens Sehested til Holmgaard etc., var en eldre bror av Hannibal Sehested og brorsønn av kansleren Christen Thomsen.

Major Niels Heramb hadde foruten datteren Ida Vilhelmine, f. 1/2 1821, død ugift 3/8 1873 også sønnen: Frederik Jørgen Heramb, f. 4/3 1816, død 12/10 1894, oberst av rytteriet, g. 14/7 1852 med sin kusine Octavia Helene Sehested, f. 11/3 1828, død 4/4 1916, datter av russisk stabsrittmeister Anders Michael Sehested til Fravdegaard og Vilhelmine Meyer. — Barn:

- a. Adolphine Heramb, f. 18/5 1853, død 19/5 1929.
- b. Hannibal Heramb, f. 29/10 1854, død 19/10 1870.
- c. Ida Louise Amalie («Maja») Heramb, f. 23/10 1858, g. 10/6 1886 med generalmajor Carl Adolf Schroll, f. 21/2 1848, død 7/10 1919.
- d. Frederik Jørgen Heramb, f. 16/3 1860, død 1/10 1939, cand. jur. 1884, kontorsjef ved de Danske Statsbaner, g. 22/10 1887 med Signe Bay, f. 13/10 1864, død 24/8 1922, datter av skipsfører H. C. Bay og Anna Christiansen. — Sønn:

Kaj Frederik Jørgen Heramb, f. 15/10 1888, cand. jur., landsdommer, avskjed 1941, g. 15/6 1919 med Helene Betzy Hillevid Sophie Flach de Neergaard, f. 10/4 1894, datter av forpakter, landbrukskandidat Ebbe Flach de Neergaard og Malvine v. Rosen, Skjelstofte ved Nakskov. — Sønner:

- a. Jørgen Ebbe Heramb, f. 18/4 1920, grosserer, manuduktør, g. 20/12 1947 med Beatrice Schilpzand. En datter.
- b. Niels Axel Heramb, f. 9/3 1924, landmann, forvalter på Knuthenlund, Lolland.

Slekten Heramb i Danmark fører et våpen: «Skjoldet gull, deri et rødt kors ledsaget foroven av to (hele) fornedet av to på korsarmen faste halve blå liljer.» Bortsett fra farvene og det

manglende hjerteskjold er dette den renobiliterte slekt 'von Bothners' våpen. Dette siste var for øvrig fantasifullt komponert over en del av anevåpnene på Botnertavlen. Infanterikaptein Andreas v. Bothner, renobilitert 28/6 1765, døde som bekjent barnløs 1/2 1784. Når justisråd Heramb anvendte et våpen fra Botnertavlen, kan det være en ren anneksjon. På den annen side hadde kaptein Bothner både brødre og annen nær slekt, og en teoretisk mulighet skulle være til stede for en forbindelse mellom Botner og Heramb. Som man vil vite, var det slik at «Botnerfolket» på en eller annen måte hang sammen med den gamle middelalderslekt på O i Vang, og Botnertavlen skyldes Eivind Halleson «udaf Bottnerfolket til O». Eivind Halleson bodde 1591 på O og var dette år deputert fra Vang til hyldningen. Han skrev seg «til O», og Botnertavlen er et bevis for at han — uten hell — pretenderte adelskap. Hirschholm har i sin våpenbok levert ytterligere bevis for Eivinds genealogisk-heraldiske sysler. Man må formode at Hirschholm ved selvsyn kjente de våpen han gjenga, og «Herambvåbenet» finner som nr. 145 i våpenboken med følgende opplysning tilføyet: «Findis i den gamle Stuffue på Ode udi Stangesogen (dvs. O i Vang) i Hedmarcken affmalet.» Som nr. 74 finnes Sudreimsættens våpen med rosen og denne tekst: «Dette findis blandt de 16 aner som staar affmahlet på den gamle sal paa Ode paa Hedemarken.» Ingjald Guttormson på O, sysselmann på Toten 1358/61, var som bekjent gift med hustru Cecilia, frilledatter av hr. Sigurd Haftorson på Giske, og dermed finner rosen sin forklaring. Den vingede pil på Botnertavlen må være Ingjalds våpen, selv om gjengivelsen avviker fra tydingen hos Munthe (SSH IV s. 120) og i Norske Sigiller (nr. 657).

Kilder:

«Vaabenførende Slægter i Danmark.» — Richter: Den danske Landmilitæretat 1801—1894. — Historisk Tidsskrift. — Biografisk Leksikon. — Opplysninger fra slekten Heramb.